

Deel af Omkostningerne er projecteret anvendt til Afspudsning af Sønderborg Slots Mure med Cement, Udtagelse af de dervedværende deels gamle og deels for kort Tid siden indsatte Vindueskarme og en Ombygning deraf med mere „tidssvar end“, endelig en Overfarving af det Hele med Steenfarve. Jeg kan ikke tænke mig en mere forkastelig, kunstnerisk Behandling af det gamle Sønderborg Slot, end at give disse gamle, ærverdige Mure en moderne Afspudsning med Cement og overfarve det Hele med Steenfarve. Det forekommer mig, at det ikke alene i pecuniær Henseende har Betydning, at et saadant Forslag foreligger; men at det ogsaa har Betydning i en anden Henseende; da det synes at bære Vidnesbyrd om, at de Mand, til hvem Ledningen af de større og mindre militære Arbejder er overdragen, i en vis Henseende mangle den fornødne Sagkundskab, saasom den Frihed i Bliffet for saadanne Forhold, som man nødvendigvis maatte ønske. Jeg anerkjender gjerne den store Dygtighed, som de i andre Retninger, som ogsaa vedkomme Bygningsvæsenet, kunne være i Besiddelse af. Jeg skal villigt udtale som min Overbeviisning, at den Maade, hvorpaa de militære Arbejder ledes, er meget omhyggelig, og at disse Arbejder udføres paa en meget solid Maade; men jeg vover dog at udtale som en uimodsigelig Kjendsgjerning, at, naar disse Arbejder ere færdige, ere de ikke nogen Prydelse for deres Omgivelser. Jeg kunde saaledes blot henvise til det Ribehuus, som vi ikke kunne undgaae at see, hvor gjerne vi end ville, naar vi gaae til eller fra dette Sted. Men jeg maa dog tilstaae, at et Foretagende som dette, at sætte en saadan Bygning ligeoverfor Christiansborgs Hovedsagade, saa skønt som muligt, og derved berøve Slottet den fortrinlige Udsigt, som man med stor Omhu og Flid tidligere har tilveiebragt, det er Noget, som i og for sig røber en saadan Mangel paa arkitektonisk Sømmelighed, at man ikke kan tænke, at noget Saadant saaledes skulde kunne finde Sted under nogen anden Krigsminister end den forrige. Jeg vil derfor heller ikke lægge videre Vægt derpaa; men jeg vil henvise til hvilkeshelfst af de militære Bygningsarbejder, der ere udførte i den sidste Snees Aar: den store Artilleriecaserne paa Chri-

stianshavn, Ombygningen af Fodgardens Caserne ved Nørrevold; o. a. Man vil ikke i nogen af dem enten finde sig tiltalt af Skjønheden i det Hele eller af Forholdene i de enkelte Dele. Jeg anseer dette imidlertid for meget beklageligt; thi Bekostningerne ved en Bygning blive vistnok lige store, enten man opfører den i en ædel, men simpel Stil, eller man unddrager den Prydelsen af rene Former og gode Forhold. Det er ikke de pecuniære Omstændigheder, som her gjøre Forskjellen; denne ligger virkelig i de forskellige Bygmestres forskellige Egenstaber. De militære Bygningsarbejder, saavel Planernes Udarbejdelse som deres senere Udførelse, ere nu overdragne til Ingenieurerne; og med al Agtelse for disse Mænds store Dygtighed i andre Retninger, kan jeg dog ikke nægte, at jeg ikke kan indsee, at deres videnskabelige Dannelse kan gjøre dem fortrolige med den ofte simple Maade, hvorpaa man tilfredsstiller Kunstens Fordringer; thi en kunstnerisk Uddannelse modtage disse Mand jo ikke ved den Lærestift, hvorfra de udgaae; og de maae altsaa antages netop paa Grund af denne Omstændighed ikke at være istand til at udføre disse Arbejder paa en kunstnerisk Maade. Da der nu her i Landet, igjennem andre Institutioner, gjøres Meget for at fremme Kunsten, saa forekommer det mig, at det ikke er ligegyldigt, at man under Udførelsen af saadanne betydelige Bygningsarbejder som de, der angaae Militairstaten, ganske tilfidsætter dette Hensyn. Andre Landes Exempel viser os ikke denne Veie, thi der beslutter man sig i høj Grad paa at udføre ogsaa de militære Bygningsarbejder med arkitektonisk Skjønhed. Jeg vilde ret ønske, at disse Bemærkninger kunde foranledige den høitærede Krigsminister til at tage under Overveielse, om det ikke var muligt i Fremtiden at give i den af mig antydede Retning omfattende Sagkundskab mere Afgang til de militære Bygningsarbejder, end det har været Tilfældet tidligere.

Hammerich: Jeg kan tildeels henholde mig til, hvad den Taler, som nu satte sig, bragte paa Bane; jeg vil tillade mig at henvende den høitærede Krigsministers Opmærksomhed paa den Behandling, som Sønderborg